

Motion till riksdagen 2020/21:3484

av **Lars Hjälmered m.fl. (M)**

En ny energipolitik för Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett energipolitiskt mål om 100 procent fossilfri energianvändning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna den svenska kärnkraften och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående inleda ett arbete för fortsatt drift av Ringhals reaktor 1 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla en färdplan för nästa generations kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Energimyndigheten bör ges i uppdrag att finansiera test- och demoanläggningar som kan utveckla nästa generations kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra nödvändiga ändringar i miljöbalken i syfte att skapa möjligheter för små modulära reaktorer i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiativ bör tas för ett gemensamt europeiskt godkännande av kärnkraftverk och komponenter till kärnkraftverk för att värna säkerhet och kostnadseffektivitet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med förslag på en framtida långsiktig modell för elnätsreglering och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska vidta åtgärder för att undvika framtida lokala kapacitetsbrister och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att färdigställa en tredje förbindelse till Gotland för att säkerställa en trygg elförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa Sveriges elnät och energisystem när det gäller hot, förstörelse och it-attacker och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad sammanlänkning av elsystemen mellan Europas länder och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en ny marknadsmodell för elmarknaden som säkrar en trygg elförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över samtliga stöd som utgår till svensk energiproduktion samt genomföra en konsekvensanalys av stödets effektivitet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att vattenkraften, små- och storskalig, värnas och utvecklas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att politiska beslut om att värna och utveckla svensk vattenkraft får genomslag i praktiken i handläggningen hos berörda myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för kraft- och fjärrvärme och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra omedelbar avläsning av elmätare och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för lagring av energi och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för vätgas och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera den s.k. elhandlarcentriska modellen samt vid behov vidta åtgärder och återkomma till riksdagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige ska ha ett tryggt energisystem med pålitliga leveranser av el och annan energi. Det ska bidra med rimliga kostnader för företag och hushåll. Och bidra till en effektiv omställning av klimatet samt ligga i framkant vad gäller utvecklingen av ny grön teknik.

Det svenska energisystemet ger oss såväl fördelar som problem och utmaningar. Historiskt har Sverige kunnat använda sitt elsystem som en konkurrensfördel gentemot andra länder. Vi har haft ett väl utbyggt system av produktion och distribution som inte minst gett svensk industri en hög leveranssäkerhet och jämförbart låga priser.

Vår elanvändning kännetecknas också av väldigt låga klimatutsläpp. Vår elproduktion har betydligt lägre utsläpp jämfört med länder i vår närhet. De låga utsläppen är mycket tack vare en unik mix av fossilfri kraftproduktion i kärnkraft, vattenkraft, kraftvärme och förnybar elproduktion såsom vindkraft.

Men samtidigt står Sveriges energisystem inför stora problem och utmaningar som måste lösas. Både för att Sverige ska klara klimatomställningen och nå de ambitiösa

klimatmålen, men också för att möjliggöra ett robust elsystem som försör Sveriges hushåll, företag, industrier och kritiska samhällsfunktioner med el.

För att Sverige ska klara klimatmålen är elektrifiering ett nyckelord. Merparten av de svenska utsläppen kommer från industrier och transporter. Det är här utsläppen måste minska om vi ska ha en chans att sänka utsläppen och nå klimatmålen. Det betyder att det måste ske en utveckling från fossila bränslen till fossilfria drivmedel. Då behövs helt enkelt mer el.

Sverige står inför ett långsiktigt och ökande behov av el. Expertinstanser såsom Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, Svenskt Näringsliv och regeringens samordnare för fossilfrihet delar bilden av det stora behovet av el. Det handlar om en 50- till 60-procentig ökning av elanvändningen de kommande 25 åren.

Vi måste rusta elsystemet inför denna utmaning. I en rapport från september 2020 har Svenskt Näringsliv visat att det långsiktigt mest kostnadseffektiva för att möta svenska elbehov med fossilfrihet är att kombinera vattenkraft, kärnkraft och vindkraft med ungefär en tredjedel vardera. Rapporten visar att varje avsteg från denna princip gör elsystemet dyrare för konsumenterna. Den visar också att ett elsystem med 100 procent förnybar elproduktion är 40 procent dyrare än ett 100 procent fossilfritt elsystem.

Mot bakgrund av detta bör Sverige sträva efter en fossilfri elproduktion, där det säkerställs att vi nyttjar alla fossilfria kraftslag för att producera de stora mängder fossilfri el som krävs för att klara klimatmålet. I dag är Sveriges målsättning att elsystemet ska bestå av endast förnybar elproduktion. Den målsättningen måste ändras.

Vid sidan av dessa utmaningar har Sverige det senaste året haft omfattande elproblem, framförallt i Skåne och Stockholm. I Skåne utvecklades betydande elproduktion i Barsebäck, men ersattes aldrig i tillräcklig grad av annan elproduktion. Elnätet har inte heller byggts ut för att överföra el från andra delar av landet. I Stockholm stängdes lokal elproduktion ned på grund av regeringsbeslut och elbehoven överstiger kraftigt den maximala mängd el som kan föras in från andra delar av landet.

För både Skåne och Stockholm har det inneburit att företag inte kunnat expandera och viktiga projekt har inte kunnat ansluta sig till elnätet. Elkrisen har tvingat regeringen till att ta fram omfattande krispaketet. Det var rätt att åtgärder sattes in, men det är oansvarigt av regeringen att försätta Sverige i en akut kris. De genomförda krisåtgärderna måste nu genomföras och utvärderas i syfte att undvika liknande situationer i framtiden.

Under det senaste året har coronakrisen drabbat alla delar av vårt samhälle. Även energibranschen har påverkats. Tillförseln av el och annan energi har överlag fungerat i krisen. Det har tydliggjorts att yrken inom energibranschen tillhör så kallade samhällskritiska yrken. Samtidigt har elpriserna sjunkit rejält under året och har länge legat på en så låg nivå att få om ens någon elproduktion är lönsam. Tvärtom är intäkterna så låga att man knappt får täckning för fasta kostnader. Det kommer att bli prövande för branschen.

Det är samtidigt angeläget att betona att de problem och utmaningar Sverige mötte före coronakrisen finns kvar. Elnätsregleringen behöver ett omtag. Visserligen görs vissa regulatoriska förändringar under 2020 som rör en tidigare reglerperiod, men frågan om den framtida nätsregleringen ligger fortfarande olöst på regeringens bord. Vi måste komma bort från långdragna tvister mellan regering och elnätsföretag. Likadant med återkommande prövningar och ryckighet i prissättningen.

Elnäten har kommit att bli en central och viktig del i ett framtida elsystem och Sveriges fortsatta konkurrenskraft, vilket vi sett inte minst i kriserna i Skåne och Stockholm. Det måste synas också i regleringen. Ett väl utbyggt elnät är också avgörande för vår förmåga att nå klimatmålen. Ska transporter kunna laddas med el och industrier

kunna använda sig av elektrifierade lösningar måste det finnas tillgång till el i hela landet.

Vidare är det angeläget att utveckla den svenska elmarknadsmodellen. Vi bör hålla fast vid den marknadsmodell vi har, men samtidigt se de brister som finns. Att tydliggöra mål för leveranssäkerhet, utveckla analysförmågan, införa utveckla ersättning för stödtjänster samt kraftigt kapa handläggningstider är några bärande delar i en elmarknadsreform.

Allt detta måste formuleras inom ramen för en ny energipolitik för Sverige. Under föregående riksdagsår valde Moderaterna och Kristdemokraterna att lämna den tidigare energiöverenskommelsen. Det var rätt att ingå en överenskommelse, inte minst för att säkerställa kärnkraftens framtid. Moderaterna har dessutom varit med och genomfört i praktiken nära nog alla de förslag som formulerades i överenskommelsen.

Nu står vi beredda att bidra till en ny energipolitik för Sverige som tar hänsyn till såväl klimatet som de omfattande elproblemen samt bygger Sveriges elsystem starkare flera generationer framåt.

Sverige behöver en ny energipolitisk inriktning

Sveriges energipolitik ska vara långsiktig med tydliga spelregler som främjar nödvändiga investeringar på energimarknaden. Flera stora frågor på el- och energimarknaden är olösta eller kräver förtydliganden. Det gäller exempelvis elnätsregleringen, åtgärder för lokala elproblem och utformningen av elmarknaden. Det är rimligt att en utredning av dessa och liknande, relevanta frågor görs samt att förslag om nödvändiga ändringar genomförs.

Utformningen av vår energipolitik är samtidigt avgörande för Sveriges möjligheter att minska utsläppen och nå klimatmålen. Den nödvändiga elektrifieringen av vårt samhälle kräver ett robust elsystem. Sverige måste klara av att leverera stora mängder el för att elektrifiera transporter och industrier. Vårt elnät måste vara välutbyggt för att exempelvis laddinfrastruktur ska kunna komma på plats och för att industrier ska kunna gå från fossila bränslen till el, och elmarknaden måste klara av att hantera denna utveckling av elsystemet.

Sverige behöver ett mål om ett fossilfritt elsystem

Sveriges befintliga energimål talar om ett 100 procent förnybart elsystem till år 2040. Det tillkommer även ett förtydligande om att det inte innebär en avveckling av kärnkraften. Men i praktiken har det svenska energimålet kommit att tolkas som ett mål om ett 100 procent förnybart elsystem, utan att ta hänsyn till det viktiga tillägget om kärnkraft. Regeringen har inte gjort nödvändiga förtydliganden angående målet och myndigheter har gjort feltolkningar av målets ursprungliga formulering.

Moderaterna anser att det istället måste antas ett nytt mål om ett 100 procent fossilfritt elsystem. Alla fossilfria kraftslag måste bidra i arbetet föra att stärka Sveriges konkurrenskraft och ställa om samhället. Ska vi klara av att leverera den stora mängd el som krävs för att nå klimatmålen måste alla kraftslag vara en del av det svenska elsystemet i framtiden. Alla fossilfria kraftslag, alltifrån kärnkraft och vattenkraft till vindkraft och solkraft, måste bidra till elsystemet och klimatomställningen.

Värna och utveckla kärnkraften i Sverige och EU

Kärnkraften spelar en viktig del för en trygg elförsörjning och för klimatomställningen. Den producerar energi utan skadliga utsläpp, den kan producera el när den efterfrågas och behöver inte kompletteras med exempelvis energilagring för att fungera. De här egenskaperna är ovärderliga när de fossila bränslena över hela världen i snabb takt behöver ersättas med ren energi.

Värna befintlig kärnkraft

I ett första skede måste den befintliga kärnkraften i Sverige värnas. Alla ekonomiskt meningsfulla livstidsförlängningar måste göras. En oberoende bedömning av de ekonomiska förutsättningarna att driva befintliga reaktorer vidare bör genomföras.

Förläng driften av Ringhals reaktor 1

Vid årsskiftet 2020/2021 planerar reaktor 1 vid Ringhals kärnkraftverk att stänga. Att stänga kärnkraft försämrar Sveriges möjligheter att producera den mängd el som vi behöver för att klara klimatomställningen.

Samtidigt är det svenska elsystemet mycket sårbart utan kärnkraften. Svenska kraftnät bedömer att balansen mellan tillgång och efterfrågan på el kommer att försämras under de närmaste åren. Den främsta orsaken till detta är den kommande nedstängningen av Ringhals 1 och 2. Förändringar i energimixen innebär dessutom att leveranssäkerheten i elsystemet försvagas.

Det senaste årets stora elproblem har också påvisat det stora behovet av fortsatt drift av kärnkraften. Under sommaren 2020 fick Ringhals 1 startas upp tidigare än planerat vid underhåll för att kunna bidra till att upprätthålla ett fungerande elsystem.

Om inte åtgärder vidtas kommer inte Ringhals 1 att kunna användas för att trygga elförsörjningen i Sverige under kommande vinter och nästa sommar. Ett arbete för fortsatt drift bör därför ske omgående och forcerat. Vattenfall har dessutom i en intern utredning kommit fram till att Ringhals 1 kan drivas vidare till 2036 med hjälp av låga investeringar. Mot bakgrund av detta bör regeringen utreda förutsättningarna för en fortsatt drift av Ringhals 1.

Möjliggör nästa generations kärnkraft i Sverige

Det bör också göras satsningar på nästa generations kärnkraft. Ny teknik kan göra elproduktionen mer effektiv, bland annat då avfall från dagens kärnkraft blir bränsle på nytt. Den nya tekniken anses dessutom säkrare.

Sverige måste ta fram en färdplan för nästa generations kärnkraft. Regeringen bör i det arbetet identifiera behov av forskning och demonstration, analysera hur Sverige kan arbeta tillsammans med andra länder för att främja utvecklingen av ny kärnkraft samt peka ut riktningen för utveckling och byggnation av ny kärnkraft i Sverige.

Nu sker också en utveckling mot mindre reaktorer. Reaktorerna kan serietillverkas i fabrik och är stora nog för att försörja städer i Katrineholms storlek med el. De kan också leverera fjärrvärme eller producera vätgas. Sverige måste delta i utvecklingen och anpassa regelverket för att möjliggöra den här typen av reaktorer. Vi kan inte ha en lagstiftning som hindrar oss från att dra nytta av de nya möjligheterna.

För att möjliggöra utvecklingen av små reaktorer anser Moderaterna att man bör se över förbudet i miljöbalken och utreda möjligheterna att ta bort förbudet mot att driva

fler än tio reaktorer i Sverige. Miljöbalken bör även ändras så att den tillåter byggnation av reaktorer på fler platser än de tre befintliga kärnkraftverken.

Harmoniera reglerna för kärnkraft i EU

Det bör införas ett gemensamt europeiskt godkännande av kärnkraftverk och komponenter till kärnkraftverk. Ett gemensamt godkännande bidrar till en hög, gemensam europeisk säkerhetsnivå. Det innebär en möjlighet underhålla som bygga nya reaktorer på ett mer kostnadseffektivt sätt. Kärnkraften är dessutom en nödvändighet för att vi – globalt och i EU – ska klara klimatomställningen. Regeringen bör därför ta initiativ inom EU för ett europeiskt godkännande av kärnkraftverk och komponenter samt återkoppla till riksdagen vilka initiativ som tagits.

Satsningar på elinfrastruktur bygger ett robust elsystem

Elnätets betydelse för det svenska elsystemet har ökat. Inte minst för våra möjligheter att klara klimatomställningen. För att ladda fordon eller elektrifiera industrier kommer ett robust elsystem vara avgörande. Men också för att undvika kapacitetsbrister samt möjliggöra exempelvis investeringar och jobbskapande i Sverige.

En ny elnätreglering

Sveriges elnät har byggts ut i omgångar. Men i dag pekar allt på att elnätet inte räcker till. Ett tydligt exempel är de allvarliga kapacitetsproblem som drabbat Skåne och Stockholm. En viktig del i lösningen är ökad nätkapacitet. Vidare har Sverige fortsatt en stor elproduktion i norr och stor användning i söder samt begränsningar i överföring däremellan. Det kräver ökad nätkapacitet.

Sverige har haft en ryckighet i elnätreglering. Överklaganden, domstolsprocesser och kraftigt ökade kostnader har kantat nätregleringen det senaste decenniet. Under det senaste året har begränsningar i avgiftsuttag gjorts, men då för en tidigare reglerperiod. Kvar på regeringens bord ligger elnätregleringens utformning den kommande reglerperioden. Det bör utredas och regeringen bör i god tid före nästa reglerperiod återkomma med en ny elnätreglering till riksdagen.

Motverka risken för lokala kapacitetsbrister

Det senaste årets elkriser, framförallt i Skåne och Stockholm, har påvisat uppenbara brister i vårt elsystem. Det har inte bara blottat brister i elsystemet, utan även hur det slår mot investeringar, jobb och tillväxt. Regeringen måste säkerställa att framtida kapacitetsbrister motverkas genom en sammanhållen politik som möjliggör kraftiga investeringar i det svenska elnätet och säkrar lokal elproduktion, inte minst i södra Sverige. Regeringen bör ges ett uppdrag att återkomma till riksdagen för att beskriva vidtagna åtgärder för att lösa kapacitetsbrister och lämna förslag på åtgärder för att Sverige inte i framtiden ska drabbas av den här typen av allvarliga kriser.

Färdigställ en tredje elförbindelse till Gotland

Gotland är en ö med stor befolkning och många företag där vårt land har ett ansvar att säkra grundläggande funktioner såsom ett pålitligt elsystem. På ön finns dessutom industrier som förser Sverige med merparten av behoven av cement och där trygg, klimatbra

el är en nyckel för minskade utsläpp och därmed för att Sverige ska kunna nå sina klimatmål.

De senaste åren har Gotland drabbats av 10-tals strömavbrott. De återkommande strömavbrotten ställer till problem för hushållen och har lett till kostnader för den lokala industrin på tiotals miljoner kronor för att reparera och återstarta produktionen.

Idag finns två kablar mellan Gotland och fastlandet. Svenska kraftnät (SvK) som är ansvarigt för landets stamnät har tidigare genomfört en nyttoanalys av en tredje kabel till Gotland. SvK har konstaterat att det inte är samhällsekonomiskt lönsamt att bygga en tredje kabel.

Nu gör SvK en annan analys. Behovet av en ytterligare förbindelse förväntas uppstå tidigare än vad SvK tidigare konstaterat. Det beror inte minst på att den cementindustri som finns på ön, och som planerar att bli koldioxidneutral 2030, är i stort behov av en trygg elförsörjning. SvK bedömer även att en robust elförsörjning även är viktig utifrån förmågan att upprätthålla Sveriges totalförsvar.

Mot bakgrund av detta anser Moderaterna att riksdagen bör besluta om ett uppdrag till SvK att återuppta projektering och färdigställande av en tredje elförbindelse till Gotland.

Ett tryggt och pålitligt elsystem

Sverige ska ha ett tryggt och pålitligt el- och energisystem. Hushåll och företag ska kunna räkna med en trygg energiförsörjning. Detta blir allt viktigare när elektrifiering av vårt samhälle ökar. Under de kommande åren kommer dessutom elektrifieringen att öka ytterligare, inte minst inom transportsektorn och inom industrin. Med detta blir frågor om hot, förstörelse, IT-attacker och säkerhet allt viktigare.

Vi har de senaste åren sett allvarliga problem. Regeringens skandal med Transportstyrelsen skadade Sverige allvarligt. Inte långt senare uppmärksammades mycket allvarliga problem med säkerheten vid Svenska kraftnät och i regeringens styrning och ansvar för affärsverket. Båda dessa händelser sätter fingret på riskerna med en regering som inte tar frågorna på allvar. Givet frågans vikt bör en bred kartläggning av risker och nödvändiga säkerhetsåtgärder göras samt att regeringen bör återkomma till riksdagen med återrapport samt nödvändiga förslag.

Sammanlänkning mellan Sverige och EU

En god sammanlänkning mellan Sverige och våra grannländer är viktig. Det gör att vi kan få ett mer stabilt elsystem samt att svensk el med väldigt låga utsläpp av växthusgaser kan exporteras och göra nytta i andra länder. Idag har Sverige en sammanlänkning på över 25 procent med våra grannländer. Moderaterna anser att ambitionsnivån i EU måste höjas och att vi bör ha ett sammanlänkingsmål i mål i EU på 25 procent till 2030.

En ny elmarknadsmodell

Elmarknadsmodellen i Sverige bör utvecklas med utgångspunkt i den befintliga marknadsmodellen. Centrala delar av elmarknaden bör kompletteras och utvecklas. Ett mål för leveranssäkerhet bör, som riksdagen krävt, införas och till det ett tydligt ansvar pekas ut. Analysförmågan bör utvecklas och villkoren för stödtjänster utvecklas. Handläggningstider bör kortas rejält för att aktörer snabbare ska kunna svara på marknads-

signaler. En tydlighet i elnätsregleringen bör klargöras. Stöd och subventioner ska fasas ut.

Riksdagen har fattat ett beslut om ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett mål om leveranssäkerhet för elförsörjningen. Ett sådant mål kan tydliggöra vad företag och hushåll kan förvänta sig av vårt elsystem. Det möjliggör också att ansvar för att målet uppnås, eller inte uppnås, kan pekats ut.

Regeringen har ännu inte återkommit till riksdagen med förslag till mål för leveranssäkerhet. Det är fortsatt angeläget att ett mål för leveranssäkerhet införs. Regeringen bör senast den 30 juni 2021 återkomma till riksdagen med ett förslag till leveranssäkerhetsmål för Sveriges elförsörjning. Däremot ser vi för närvarande inget behov av fler riksdagsbeslut på området.

Värna och utveckla den svenska vattenkraften

Vattenkraften spelar en viktig roll i det svenska elsystemet. Den bidrar med mycket el, låga utsläpp samt en flexibilitet som är helt avgörande för att vi ska ha ett fungerande och tryggt elsystem. För några år sedan fattade riksdagen beslut om en ny vattenlagstiftning. Den nya lagen innebar ingen materiell skärpning av miljöreglerna. Däremot anfördes i såväl propositionen som i riksdagens beslut att vattenkraften ska värnas och utvecklas samt att det klargjordes tydligt att alla undantag i EU:s vattendirektiv ska nyttjas.

Efter att beslutet trätt i kraft har det senare visat sig att riksdagens beslut om att värna och utveckla vattenkraften inte fått fullt genomslag hos berörda myndigheter. Våren 2020 fattade riksdagen ett beslut om ett tillkännagivande om att regeringen särskilt skulle ta sig an och värna den småskaliga vattenkraften. Vi utgår ifrån att regeringen fullföljer detta riksdagsbeslut.

Därutöver anser vi att det tidigare beslutet i riksdagen ska kompletteras med att regeringen ges i uppdrag att värna och utveckla småskalig vattenkraft, men också mer storskalig vattenkraft. Hur landets domstolar dömer kan och ska inte regeringen eller riksdagen blanda sig i. Däremot är det rimligt att regeringen, utifrån riksdagens önskan, styr berörda myndigheter på ett sådant sätt att riksdagens önskan om att värna och utveckla vattenkraften får genomslag i praktiken. I arbetet bör regeringen kunna använda flera olika verktyg såsom regleringsbrev, myndighetsdialog eller rena utredningsuppdrag.

En sammanhållen strategi för kraft- och fjärrvärme

Kraft- och fjärrvärmerna har en viktig och ofta underskattad roll för vårt energisystem. Användningen av biobränslen och avfallsförbränning ger betydande miljöfördelar. Kraftvärmens ”följsamhet” med förbrukningen är viktig för att bidra med mest värme och el när behoven i landet är som störst.

Kraft- och fjärrvärmerna möter flera utmaningar. Byggreglerna har länge gynnat andra tekniker, men har nyligen ändrats. Regeringen och deras stödpartier har infört skatt på lokal elproduktion som fått negativa effekter. Exempelvis har skatten på avfallsförbränning fått till effekt att kraftverk som sorterar ut och materialåtervinner mer material för att försöka göra en större miljönytta får en högre skatt.

Under det senaste året har dessutom Skåne och Stockholm drabbats av allvarliga, lokala elproblem. Minskad lokal elproduktion i kraft- och fjärrvärme förvärrade proble-

men. Omvänt kan kraft- och fjärrvärmen spela en avgörande roll för att lokala elproblem inte ska uppstå igen.

Vägen framåt är enligt moderaternas mening att regeringen ges i uppdrag att ta fram en strategi för kraft- och fjärrvärmen. I strategin bör man ta ett brett och samlat grepp. Frågor om beskattning, byggregler och EU-regler för biobränslen är exempel på frågor som bör beröras i arbetet. Detta bör ges regeringen tillkänna.

En energipolitik på marknadsmässiga grunder

Inom ramen för utredningen Energikommissionen gjordes en underlagsrapport som gick igenom samtliga stöd och beskattningar för olika former av elproduktion. En sådan rapport skapade en god jämförelse mellan olika kraftslag och gav också ett beslutsunderlag. En uppdaterad analys för olika kraftslag bör göras. Vid en sådan analys är det även rimligt att analysera stödets effekter för elmarknaden och målet om en trygg och fossilfri elanvändning.

För att kunna nå det mål om fossilfrihet som vi anser att Sverige måste ha måste vi använda alla fossilfria tekniker. Stöd till enskilda produktionstekniker som solceller bör minskas och avvecklas. Vidare är det rimligt att fokusera på forskning och demonstration av ny teknik. Att göra riktade satsningar på exempelvis solceller för att utveckla och dra fördel av teknikens möjligheter är rimligt. Men att kraftigt subventionera vissa energilag är inte att bidra till en energipolitik på marknadsmässiga grunder.

Möjliggör omedelbar avläsning av elmätare

Under de kommande åren kommer elnätsföretagen att byta ut landets elmätare. Regleringsmyndigheten Energimarknadsinspektionen (EI) har satt upp funktionskrav på de nya mätarna. För att ta vara på möjligheterna med bland annat elfordon liksom att hantera lokala kapacitetsproblem kommer det att krävas modern styr- och reglerteknik för att möta kundernas behov av laddning och användning samt att samtidigt inte överlasta de lokala elnäten.

Elmätarna är en nyckel, eftersom apparaterna är en nod för att kunna styra exempelvis när en bil ska laddas och inte laddas. Bytet av elmätare kommer att kosta i storleksordningen 15 miljarder kronor eller motsvarande 2 000–3 000 kronor per kund. Det är viktigt att de nya elmätarna är i teknisk framkant och kan läsas av omedelbart. Regeringen bör säkerställa detta och det bör ges regeringen tillkänna.

Energilagring och vätgasstrategi

Lagring har en växande roll i energisystemet. Vi har länge nyttjat lagringen som vattenkraften ger oss. Det finns åtskilliga andra, kompletterande lösningar för lagring. Batterier i hushåll, användning av elbilar för flexibilitet och produktion av vätgas är tre exempel. Arbetet med lagring är idag spretigt. En strategi för energilagring bör därför tas fram.

Vätgasen har goda möjligheter att spela en viktig roll i klimatomställningen. I industrier kan olja och kol ersättas med fossilfri el och vätgas. Tunga transporter kan gå från att drivas med bensin eller diesel till att använda sig av bränsleceller, som kan drivas av väte. Inom EU och i flera länder har man kommit längre än Sverige i detta arbete, och

insett vätgasens potential. Det borde även Sverige göra. Regeringen bör därför ta fram en nationell vätgasstrategi.

Utvärdera den elhandlarcentriska modellen

För ungefär tio år sedan fattades de första besluten om en ny elhandlarcentrisk modell med en gemensam slutkundsmarknad. Bland skälen bakom besluten fanns en ambition att underlätta för elkunderna genom endast en kontakt mellan kund och företag, liksom att gå över till en faktura. Även hanteringen av de så kallade anvisningsavtalen på elmarknaden fanns med i bilden. Arbete har gjorts för att genomföra reformen. Exempelvis krävs stora IT-investeringar för att ha koll på kunder och förbrukning.

I debatten har frågor om reformens lämplighet väckts. Efter regeringens IT-haveri med Transportstyrelsen och Svenska kraftnät väcks med rätta frågor om säkerheten med reformen. En annan fråga som väckts är att elnät idag anses väsentligt viktigare för en trygg elförsörjning än för ett decennium sedan. Autogiro och andra betalösningar gör också att nyttan med en faktura inte är samma som tidigare. Alla dessa skäl gör att vi finner det rimligt att stanna upp och utvärdera den föreslagna reformen. Regeringen bör se om det fortfarande föreligger skäl att genomföra förslaget och vid behov återkomma till riksdagen med förslag på genomförande.

Lars Hjalmered (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Lotta Olsson (M)

Helena Antoni (M)